

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВЛАДА

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КОСОВО И МЕТОХИЈУ
И
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КООРДИНАЦИОНЕ ПОСЛОВЕ
У ПРЕГОВАРАЧКОМ ПРОЦЕСУ СА ПРИВРЕМЕНИМ
ИНСТИТУЦИЈАМА САМОУПРАВЕ У ПРИШТИНИ

ИЗВЕШТАЈ О НАПРЕТКУ У
ДИЈАЛОГУ БЕОГРАДА И ПРИШТИНЕ
(за период април-октобар 2015. године)

Октобар, 2015. године

Садржај

Увод	2
А) Друштвено-политичка ситуација на Косову и Метохији	3
Б) Безбедносна ситуација на Косову и Метохији	4
В) Обавезе проистекле из Првог споразума	5
1. Заједница српских општина	5
2. Полиција	7
3. Правосуђе	7
4. Енергетика	8
5. Телекомуникације	9
6. Европске интеграције	10
Г) Обавезе проистекле из техничких споразума	10
1. Катастар	10
2. Матичне књиге	11
3. Царински печат	11
4. Универзитетске дипломе	12
5. Слобода кретања	12
6. Регионално представљање	13
7. Интегрисано управљање прелазима (IBM).....	14
8. Официри за везу	15
Д) Остале теме	15
1. Наплата царина	15
2. Развојни фонд за север Косова	15
3. Осигурање возила	15
4. Слободна трговина	16
5. Мост и „Парк мира“ у Косовској Митровици	17
6. Цивилна заштита	17
7. Споразуми и дијалог привредних комора	18
Закључак	19

Увод:

Влада Србије је и у протеклом извештајном периоду наставила да отворено и у доброј вери учествује у дијалогу са Приштином уз посредовање Европске уније. Српска влада је том процесу била посвећена у једнаком обиму и интензитету као и у претходном периоду, не само ради заштите виталних националних интереса у Покрајини и нормализације односа са тамошњим привременим институцијама самоуправе, већ и у контексту шире потребе за стварањем оптималних услова за историјско помирење српског и албанског народа на Балкану. Отуда дијалог са Приштином и даље сагледава као механизам који подстиче европске интеграције у региону и сматра да завређује пуну подршку свих субјеката који су истински заинтересовани за регионални мир и социо-економски напредак. Крећући се у оквирима ових премиса, извештај треба да омогући стицање пуног увида у ток и садржај процеса дијалога, са нарочитим акцентом на помацима који су учињени у фази имплементације решења утврђених свим документима произашлим из досадашњег тока дијалога.

Од подношења последњег извештаја, најзначајнији квалитативни помак односи се на договоре које су 25. августа у Бриселу постигли председник Владе Србије и председник владе привремених институција самоуправе у Приштини. Ради се о документима која носе називе: *Заједница/Асоцијација општина са већинским српским становништвом на Косову - општи принципи/кључни елементи, Акциони план из области телекомуникација, Закључци посредника ЕУ о спровођењу Аранжмана о енергетици из 2013. године* и *Закључци Радне групе за слободу кретања/мост*. Како се ради о аранжманима који у највећој мери разрађују претходно усаглашене договоре, начела и прецизирају рокове и модалитете њихове имплементације, овај извештај је као и претходни структурисан тако да се досадашњи ток дијалога јасно и целовито може сагледати кроз систематизовани преглед до сада договореног и имплементираних у три групе питања. Прву групу чине питања и процеси произашли из политичког дела дијалога, а на основу Првог споразума о принципима који регулишу нормализацију односа, као и пратећих докумената. Другу групу чине питања произашла из тзв. техничких споразума постигнутих уз посредовање ЕУ. Трећу групу питања чине она која су проистекла из договора направљених у циљу решавања и превазилажења других, не мање важних питања, чије постојање објективно представља препреку наставку нормализације односа.

Требало би напоменути да је поменути напредак у дијалогу и даље у највећој мери ограничен неиспуњавањем обавеза у погледу рокова за примену постигнутих решења. У том смислу, јасно дефинисана динамика Плана имплементације угрожена је одуговлачењем при испуњавању преузетих обавеза или, пак, покушајима непотребног додавања политичке димензије у строго техничка питања од стране Приштине. Процесу нормализације односа свакако не погодују ни неуморна настојања тзв. косовских власти да наруше статусно неутралну форму преговора кроз непрестано инсистирање на решавању коначног статуса Покрајине. У том смислу, Влада Републике Србије и даље сматра да је неопходно одлучније ангажовање европских посредника на очувању приступа који гарантује статусну неутралност дијалога, али и правовремену и целовиту имплементацију договореног.

А) Друштвено-политичка ситуација на Косову и Метохији

Друштвено-политичка ситуација на Косову и Метохији је и у протеклих шест месеци остала релативно сложена, а у појединим аспектима и додатно поларизована због појачаног сукобљавања владајућих и водећих опозиционих странака (Покрет Самоопредељење, Алијанса за Будућност Косова и Иницијатива за Косово). Отуда се може констатовати да је на политичку сцену у највећој мери негативно утицала одлука опозиције да настави мобилизацију присталица користећи превасходно националистичку реторику. При томе би требало истаћи да опозиција није владу "нападала" користећи изузетно сложене социоекономске прилике у Покрајини, већ је као основ интензивнијег деловања против владе користила доминантно питања измена „косовског“ устава зарад оснивања Специјалног суда и закључење четири нова споразума у дијалогу са Београдом 25. августа.

Владајућа коалиција је током протеклог периода показала да је њен капацитет нажалост често био упитан за спровођење битних одлука. Отуда тзв Влада у Приштини, упркос одсуству трвећа међу коалиционим партнерима, није постигла веће резултате на стабилизацији општих друштвено-политичких прилика. Као највећи изазов за ту Владу показало се усвајање поменутих измена Устава, које иначе услед противљења појединих посланика владајуће Демократске партије Косова (ДПК) није успело у првом гласању. Имајући у виду да су измене ипак усвојене, након снажног спољног притиска, остаје нада да ће бити довољно политичке воље да се Специјалном суду омогући да испуни функцију у процесу албанско-српског помирења кроз процесуирање одговорних за злочине над Србима на КиМ. На супротан закључак упућује недовољна спремност владе да спроведе договоре из дијалога са Београдом, што се може тумачити притиском опозиције, али и неслагањима унутар самих владајућих партија које представљају косовско-метохијске Албанце. Иако су се поједине странке владајуће коалиције суочиле са озбиљним унутрашњим отпорима усвајању измена Устава, позитивно се може оценити чињеница да су недуго након тога успеле да учврсте унутар страначко јединство. Такав расплет даје извесног основа за оптимизам да ће званична Приштина имати капацитет да у одговарајућим роковима и у доброј вери спроведе споразуме које је са Београдом до сада постигла.

Премда су поменути проблеми са којима се суочавала владајућа коалиција били погодни за знатније јачање опозиционих партија, до тога није дошло највероватније услед ривалитета око предводничке улоге у опозиционом блоку. Отуда опозиционе партије нису успеле да у већем броју мобилишу бираче за директно супротстављање Бриселским споразумима кроз демонстрације. То је кључни разлог зашто су одустале од организовања заједничких демонстрација и уместо тога се усредсредиле на сопствене акције против владиних поступака. При томе је Самоопредељење поново било најрадикалније у супротстављању Бриселском процесу, па су тако њихови активисти организовали нападе фарбом на конвој премијера Исе Мустафе, бацање сузавца у тзв. Скупштини привремених институција самоуправе у Приштини (ПИС), као и бројне друге инциденте. Истовремено, АБК је претежно била усредсређена на противљење демаркацији „границе Косова и Црне Горе“, због чега је нејасно да ли је интензитет њеног противљења Бриселским споразумима једнак оном који показује Самоопредељење.

Описана политичка динамика ипак се није значајније одражавала на напредак у Бриселском дијалогу, иако је настављена тенденција да „косовска“ влада пристаје на споразуме са Београдом, које због опозиције и сопствених радикалнијих присталица избегава да суштински спроводи. Ситуација се вероватно неће значајније изменити до пролећа наредне године, када би требало да буде изабран нови председник „Косова“ и Специјални суд отпочне рад на процесуирању злочина над Србима.

Б) Безбедносна ситуација на Косову и Метохији

Безбедносна ситуација на Косову и Метохији није се битније променила од времена подношења претходног извештаја и у највећем делу разматраног периода била је релативно стабилна, али и осетљива. И у протеклих шест месеци у основи су је детерминисали ризици узроковани тешким социо-економским стањем у Покрајини и са тим повезаним политичким тензијама, као и активностима албанских и исламских екстремиста. Посебну бојазан у контексту безбедносне ситуације представљала је могућност да насилно деловање опозиционог блока и његових савезника против привремених институција самоуправе у Приштини буде „преусмерено“ према мањинским заједницама. При томе би посебно требало имати на уму ризик да екстремни субјекти покушају да оправдају насиље негативним политичким ставом Срба према појединим одлукама Скупштине (трансформација БСК).

Безбедносни ризици катализовали су се првенствено кроз оштро противљење опозиције и албанских екстремиста доношењу Закона о Специјалном суду за злочине ОВК и споразумима са Београдом у Бриселском дијалогу. То деловање је у неколико наврата резултирало демонстрацијама праћеним високим националистичким набојем и уз мање насилне инциденте. У том контексту, почетак рада Специјалног суда на пролеће 2016. године и претходно очекивано формирање ЗСО представљаће догађаје током чијег ће одвијања бити повећан ризик насилних демонстрација против тзв. Владе у Приштини.

На стање безбедности је и у протеклом периоду неповољно утицао наставак напора Приштине за трансформацијом КБС у „Оружане снаге Косова“. Осим тога што би стварање структура непредвиђених Кумановским споразумом и Резолуцијом 1244 по дефиницији нарушило безбедносну архитектуру у региону, чињеница је да најаве њиховог формирања уноси неспокој међу већим делом припадника мањинских заједница у Покрајини. Ипак, Влада Србије има пуно поверење у капацитете и намере међународних мировних снага у Покрајини да ризике везане за овај процес држе под пуном контролом.

Током извештајног периода регистрована је појачана заинтересованост косовских власти за лица која су се вратила са страних ратишта. Хапшење 40 лица која су током августа осумњичена за учешће у сукобу у Сирији свакако указује на озбиљност терористичке претње на КиМ. На то упућује и велики терористички напад изведен у Македонији 9. и 10. маја, који је на КиМ умногоме подигао тензије, али на срећу ипак није довео до безбедносне дестабилизације Македоније и могућности да се прелије на суседну Покрајину.

Најзначајнији безбедносни ризик у Покрајини и даље је деловање албанских екстремиста против српске заједнице. О сложености ситуације сведочи константан обим етнички мотивисаних напада на Србе и споменике српске духовне и културне баштине. Индикативно је да су се поменути напади на споменике СПЦ и друге објекте српске баштине одвијали упоредо са јачањем напора Приштине за пријем у УНЕСКО. То сведочи о континуитету стратегије застрашивања и свршеног чина, по којој албански екстремисти и њихови политички покровитељи желе да преотму и баштину српског народа упоредо са протеривањем и онемогућавањем његовог повратка.

Током периода који третира овај извештај регистровано је 25 етнички мотивисаних напада на Србе, од којих се највећи број односи на куће и објекте који припадају повратницима у општинама Клина, Пећ, Косово Поље и Урошевац. Требало би напоменути да су, као и до сада, сви напади уредно пријављени Косовској полицији, која је извршила увиђај.

Издвојићемо неке од етнички мотивисаних напада:

- Током маја у селу Пасјане, општина Гњилане, које је насељено српским становништвом, непозната лица ножем су напала З. Костића и С. Марковића наневши им убодне ране. У Клини је у истом периоду извршен напад на повратнички брачни пар Дабижљевић и Конић, као и Р. Магића, који су задобили лакше и теже телесне повреде.
- У јулу су се догодили озбиљни напади у селима Гораждевац и Брестовик у општини Пећ, при чему је у првом случају испалено више пројектила из аутоматског наоружања из возила у покрету при проласку кроз село, а у другом је на породице Дашић и Џаврић испалено више пројектила из ватреног оружја.
- Током августа у Штимљу су на бетонском зиду крај пута од стране НН лица исписивани графити на албанском језику, који у преводу значе: „Синови тендера, Заједница Срба, Иса Есад Паша, Заједница неће проћи“. Највећи појединачни инцидент регистрован је током истог месеца у Ђаковици, где је око 250 расељених лица са подручја те општине допутовало поводом прославе празника и славе манастира Успење Пресвете Богородице. У близини манастира се том приликом окупила већа група лица албанске националности, који су уз непријатељске пароле покушали да спрече улазак расељених у манастирско двориште. Окупљени су се током протеста сукобили са припадницима КФОР и КПС, бацајући петарде и црвену фарбу на полицију.
- У септембру су, у месту Исток, на коловозу и тротоару три лица албанске националности исписала паролу „ПДК-ЛДК-ЗЈЕДНИЦА“, а на оградном зиду православне цркве „Света Тројица“ паролу „Уке Ругова са 5 паса-илирских овчара и Иса Османај“. Припадници КПС идентификовали су и привели извршиоце, који ћу пуштени на слободу иако ће против њих бити покренут поступак. За то време, у српском селу Клокот у општини Гњилане, група од 5-6 лица албанске националности физички је напале три члана породице Стевић. Том приликом М. Стевић (23 године) је задобио тешку телесну повреду у виду убодне ране у пределу стомака, Пребачен је у болницу у Грачаници, где је оперисан.

Такође издвајамо нападе на верске објекте и српска гробља:

- Током јула у селу Дрсник у општини Клина обијена је црква Свете Петке.
- Током августа су на православном гробљу у јужном делу Косовске Митровице оштећена врата на недавно обновљеној капели.
- У септембру је у селу Бабљак, општина Урошевац, у којем живи 8 Срба повратника, покушано обијање српске православне цркве Света Тројица. Вредно је напоменути да је од јуна 1999. године тај храм више пута обијан и скрнављен.

Из свега наведеног може се извући разочаравајући закључак да безбедност припадника српског народа и током овог извештајног периода није била ни на минималном задовољавајућем нивоу.

В) Обавезе проистекле из Првог споразума

1. Заједница српских општина

Учињен је значајан напредак по питању успостављања Заједнице српских општина (ЗСО). Ради прецизирања одредаба Првог споразума којима је регулисано ово питање, у протеклом периоду радило се на усаглашавању текста приципа на којима ће бити успостављена ЗСО. Текст је усаглашен и парафиран 25. августа 2015. године под називом *Асоцијација/Заједница општина са већинским српским становништвом на Косову - Општи принципи/Кључни елементи*.

Документом је предвиђено седам принципа на којима ће се заснивати ЗСО: законски оквир, циљеви, организациона структура, однос са централним властима, правна способност, буџет и финансирање, као и опште и завршне одредбе.

Договорено је да ће правни оквир за успостављање ЗСО бити Први споразум, Закон о потврђивању Првог споразума и косовско законодавство, као и да ће тзв. Влада Косова усвојити Уредбу којом ће увести Заједницу у правни систем Косова, а која ће бити предмет потврђивања од стране Уставног суда Косова.

ЗСО ће имати јавна овлашћења и функције које ће се превасходно огледати у вршењу пуног надзора у областима локалне економије, образовања, здравствене и социјалне заштите, урбаног и руралног планирања. Поред надлежности предвиђених овим документом, Заједници могу накнадно бити поверена и друга овлашћења од стране општина чланица и централне власти.

Усаглашено је да ће органи Заједнице бити Скупштина, Председник, Одбор, Савет, Администрација и Канцеларија за жалбе.

По питању односа Заједнице са централним органима, договорено је да ће у том погледу ЗСО представљати и штитити права и интересе припадника српске заједнице, тако што ће имати право да предлаже измене закона у областима из њене надлежности, да у циљу заштите права и интереса ЗСО и припадника српске заједнице покреће поступке пред судовима, укључујући и Уставни суд, као и да врши назор над радом централних органа власти. ЗСО ће имати право предлагања својих представника у централним органима, укључујући и члана Саветодавног већа за заједнице и Регионалног команданта полиције.

Заједница ће имати пуну правну способност, укључујући право да буде власник имовине и предузећа, као и право закључивања свих врста уговора. Такође, имаће свој буџет и финансираће се из доприноса општина чланица, накнада за услуге које пружа, трансфера централних власти, као и донација Републике Србије, међународних и других организација. Заједница ће имати своје симболе, биће отворена за приступање других општина уз сагласност општина чланица, и моћи ће да се распусти само одлуком најмање 2/3 својих чланица.

Принципима је предвиђено да ће, најкасније четири месеца од дана када су договорени у Бриселу, Управљачки тим израдити Нацрт Статута ЗСО који ће потом бити представљен током дијалога на високом нивоу.

У складу са тачком 2. Принципа, предуслов за почетак рада Управљачког тима на изради Нацрта Статута је доношење Уредбе о успостављању ЗСО. Приштина још увек није донела наведену уредбу, те ће се доношење Статута ЗСО додатно пролонгирати, а тиме и цео процес успостављања ЗСО.

Било би неопходно да Приштина у наредном периоду предузме неопходне мере и испуни преузете обавезе, како би омогућила да Управљачки тим почне са радом.

2. Полиција

Република Србија је у вези интеграције Полиције са своје стране испунила све обавезе предвиђене Првим споразумом и Планом имплементације. Међутим, и даље су присутни бројни проблеми по питању интеграције службеника Министарства унутрашњих послова у безбедносне структуре на простору Косова и Метохије.

Још увек нису предузете мере за интеграцију 23 бивша припадника МУП, чији су захтеви одбијени због недовољно образложених „безбедносних разлога“. Такође, и поред многобројних обећања ЕУЛЕКС и КПС, интеграција 77 службеника МУП ангажованих на административно-техничким пословима и 15 из Управе за послове исхране и смештаја, није ни започета.

Једини напредак је постигнут када је у питању интеграција бивших припадника Ватрогасне службе. Наиме, у претходном периоду, на основу привременог договора између руководиоца Канцеларије за север КиМ и градоначелника општина са севера КиМ, интегрисано је 44 бивша припадника ове службе, док се за њих 20 још увек чека адекватно решење.

Република Србија ће у наредном периоду наставити да инсистира да Приштина што пре реши питање интеграције свих припадника МУП.

На месту Регионалног команданта дирекције полиције Косовска Митровица – север се налази вршилац дужности ове функције. Услови за званично именовање Регионалног команданта створиће се тек успостављањем Заједнице српских општина, у складу са тачком 9. Првог споразума. У том смислу се очекује и усклађивање важећих прописа на КиМ.

Потребно је нагласити да руководиоци полицијских управа, који су интегрисани у безбедносне структуре на КиМ, трпе константан притисак од стране Приштине, у вршењу својих дужности, чиме се у знатној мери утиче на њихов рад. Такође, Приштина покушава да на сваки начин направи подвојеност међу интегрисаним припадницима МУП и подели их на оне који подржавају Приштину и оне који подржавају српску страну на северу КиМ.

3. Правосуђе

У току је имплементација Споразума о правосуђу постигнутог у фебруару 2015. године. Споразум предвиђа интеграцију судија, тужилаца и административног особља у систем ПИС у Приштини, као и обезбеђење и адаптацију објеката за потребе судова и тужилаштава. Иако је завршетак свих активности, у складу са Споразумом, предвиђен за 1. септембар 2015. године присутни су бројни проблеми у њиховом спровођењу.

У погледу интеграције судија и тужилаца, окончан је конкурс за избор кандидата за договорена места за припаднике српске заједнице. Конкурс је прошло 34 кандидата за судије и 9 кандидата за тужиоце, који још увек нису распоређени на своја радна места. Додатни проблем представља околност што је, након спроведеног конкурса, остало упражњено 14 места за судије и 6 места за тужиоце, која су у складу са Споразумом резервисана за припаднике српске заједнице. Договорено је да ће за та места конкурс поново бити објављен.

Када је у питању интеграција административног особља, још увек није објављен конкурс за договорена радна места,¹ а није постигнут ни договор о руководећим административним позицијама у суду и тужилаштвима.²

Присутан је и проблем у вези са објектима у којима ће бити смештени судови и тужилаштва, јер приштинска страна није у предвиђеном року обезбедила одговарајуће објекте нити је завршила њихову адаптацију. Српска страна је испунила своје обавезе по овом питању и у потпуности завршила радове на зградама које су предвиђене за суд у Северној Митровици и Лепосавићу.

4. Енергетика

У оквиру политичког дијалога водили су се интензивни разговори по питању имплементације Аранжмана из области енергетике од 8. септембра 2013. године. Република Србија је испунила све обавезе дефинисане Аранжманом и Акционим планом, док је Приштина константно одбијала испуњавање својих обавеза, правдајући се другачијим тумачењем договорених одредаба Аранжмана.³

Како би се разрешила наведена ситуација, 25. августа парафирани су Закључци посредника ЕУ о спровођењу Аранжмана о енергетици из 2013. године. Закључцима је предвиђено да ЈП Електропривреда Србије (ЕПС) на Косову и Метохији оснује две компаније, „ЕПС трговина“ д.о.о. за трговину електричном енергијом, и „Електросевер“ д.о.о. за снабдевање и дистрибутивне услуге. Закључцима су дефинисане надлежности снабдевања које ће компанија „Електросевер“ обављати, док ће се по питању надлежности услуга дистрибуције наставити преговори, уз посредство ЕУ.

С друге стране, договорено је да Република Србија пружи подршку Косовском оператору система, преноса и тржишта (*KOSTT*) у оквиру Европске мреже оператора преносних система електричне енергије (*ENTSO-E*), ради добијања статуса засебне контролне области.

Обе стране су се изјасниле да потписивање овог документа неће прејудуцирати статус имовине на Косову и Метохији, и да ће се преговори на ту тему водити посебно.

На заседању *ENTSO-E* у Будви 16. септембра, одлучено је да ће се наставити сарадња између предузећа која се баве преносом електричне енергије ЈП Електромереже Србије (ЕМС) и *KOSTT* и да ће се потписати тзв. *Connection Agreement* између свих чланица *ENTSO-E* са једне стране и *KOSTT* са друге стране. Тиме ће се омогућити да *KOSTT* постане засебна контролна област. Наведени договор неће ступити на снагу све док Приштина не

---

¹У питању је конкурс за 149 места, од којих се 115 се тиче судског административног особља, а 34 тужилачког.

² По питању руководећих административних позиција у судовима и тужилаштвима, предлог посредника из ЕУ је да представници српске заједнице буду ангажовани на месту заменика секретара Апелационог одељења у Митровици, заменика секретара Основног суда у Митровици и секретара Основног тужилаштва у Митровици. Када је у питању позиција шефа писарнице, предлог је да у Основном суду у Митровици буду 2 шефа писарнице, један Албанац и један Србин. Овако формулисан предлог није прихватљив српској страни, јер је за заштиту интереса локалне српске заједнице кључна позиција секретара Основног суда, док друге понуђене позиције нису предвиђене важећим систематизацијама.

³ Београд је, у више наврата, тражио да Приштина омогући регистрацију две компаније на КиМ које би се, у складу са Аранжманом, бавиле трговином електричном енергијом, као и снабдевањем и дистрибутивним услугама. Посебан проблем представљало је питање својине над електродистрибутивним системом на северу КиМ, у вези са чим је Београд наставио да инсистира на добијању лиценце оператора дистрибутивног система (ОДС) за север КиМ, а Приштина је наставила да се томе оштро противи.

региструје предузеће “Електросевер” и не изда му лиценцу за снабдевање електричном енергијом.

Приштина у договореном року није одобрила регистрацију, како предузећа “Електросевер”, тако и предузећа „ЕПС трговина“.

Наиме, ЈП ЕПС је 4. септембра предао документацију за оснивање две компаније Косовској агенцији за регистрацију бизниса (КАРБ) у Приштини. Након пет дана, Агенција је тражила исправку предате документације. Поред политичких примедби, један од главних захтева Агенције био је да се у документацији прецизирају делатности које ће обављати обе компаније, у складу са важећим шифрарником на Косову.

Важећи шифрарник препознаје четири врсте делатности: производњу, дистрибуцију, пренос и трговину, што за компанију „ЕПС трговина“ омогућава регистрацију под шифром 3514 за делатност „трговина електричном енергијом“. За компанију "Електросевер", међутим, шифрарник не препознаје Аранжманом договорене делатности снабдевања и дистрибутивних услуга. Настојећи да конструктивно допринесе превазилажењу овог проблема, српска страна је на последњем састаку у Бриселу предложила решење за регистрацију компаније "Електросевер".⁴ Овај предлог је наишао и на одобравање посредника из ЕУ, тако да се сада чека сагласност Приштине како би биле отклоњене препреке даљој имплементацији одредаба Аранжмана и Акционог плана.

5. Телекомуникације

У протеклом периоду радило се на усаглашавању текста Акционог плана за спровођење Аранжмана у области телекомуникација од 8. септембра 2013. године. Текст Акционог плана је усагалашен 29. јуна, а затим парафиран 25. августа 2015. године.

Акционим планом је договорено да Телеком Србија а.д. на Косову и Метохији оснује ћерку компанију за телекомуникације (Нова компанија). Предвиђено је да Нова компанија добије трајну дозволу за фиксну телефонију и привремено овлашћење за мобилну телефонију која неће истећи пре 2017. године. Нова компанија ће преузети власништво над свом имовином коју Телеком Србија а.д. користи на Косову и Метохији, као и све запослене који раде у том предузећу на Косову и Метохији.

АП Косово и Метохија ће добити на коришћење троцифрени позивни број (+383) који је намењен географским подручјима у оквиру држава.⁵

Становништву Косова и Метохије, које ће користити услуге Нове компаније, биће омогућено да све бројеве у преосталом делу Србије позивају без бирања овог троцифреног броја. Исти принцип ће важити и када се позивају бројеви на Косову и Метохији из осталог дела Србије. Сви позиви тарифираће се као и до сада, тј. без додатних трошкова.

Све активности предвиђене Акционим планом спроводиће се истовремено, како би се онемогућило да једна од страна не испуни своје обавезе.

Документација коју је предузеће Телеком Србија поднело ради регистрације је у неколико наврата неоправдано враћена ради исправке и усклађивања са регулативом која

---

⁴ Српска страна је предложила решење кроз комбиновање шифре и описа делатности, како би омогућила регистрацију, формирање и добијање одговарајуће лиценце за компанију "Електросевер".

⁵ У складу са регулативом Међународне уније за телекомуникације (ITU) број Е 164 тачка 4.1, Косову* се може доделити позивни број који је намењен географским подручјима у оквиру држава.

се примењује на КиМ. Услед тога дошло је до одлагања почетка примене Акционог плана и померања свих договорених рокова за више од месец дана.

6. Европске интеграције

Након што је Европска унија формално отворила преговоре са Републиком Србијом 21. јануара 2014. године, радило се на отварању Поглавља 35, које носи назив „остала питања“ и тиче се пуне нормализације односа са Приштином.⁶

Напредак у дијалогу између Београда и Приштине остварен је 25. августа 2015. године, потписивањем четири споразума од кључног значаја за отварање Поглавља 35 (Асоцијација/Заједница општина са већинским српским становништвом на Косову - Општи принципи/Кључни елементи, Закључци посредника Европске уније у вези са питањем имплементације Аранжмана о енергетици из 2013. године, Закључаци радне групе у вези са питањем слободе кретања - моста и Акциони план у вези са применом Аранжмана о телекомуникацијама).

Европска унија је оценила да је у овој фази Србија испунила све постављене услове. Стога су Европска комисија и Европска служба за спољне послове започеле израду Извештаја о скринингу и Нацрта заједничке преговарачке позиције ЕУ (*DCP*) за Поглавље 35, који ће бити упућени на разматрање Комитету за проширење Савета (*COELA*).

Наша страна је доставила своје примедбе и коментаре на наведени извештај. У најскорије време очекује се достављање коначног Извештаја о скринингу са препорукама које Србија треба да испуни у наредном периоду, како би преговори о Поглављу 35 званично били и отворени до краја 2015. године.

Г) Обавезе проистекле из техничких споразума

1. Катастар

Република Србија је у протеклом периоду наставила са испуњавањем својих обавеза у складу са Споразумом о катастру.

Пројектом „Размена катастарских података између Београда и Приштине“, који се финансира од стране Европске уније, предвиђено је да Републички геодетски завод преведе у дигитални облик катастарску документацију која је 1999. године измештена са Косова и Метохије. До сада је скенирана документација за 903 катастарске општине (од укупно 1300).⁷ Потребно је обрадити документацију за још 83 катастарске општине,⁸ док за 314 катастарских општина⁹ нема катастарске документације пошто она није ни измештена са територије Косова и Метохије. Очекује се да ће овај процес бити окончан до марта 2016. године.

---

⁶ Преговарачки процес обухвата 35 поглавља, од којих је последње Поглавље 35 од изузетне важности, те ће бити отворено прво, а затворено последње.

⁷ Укупно је скенирано 2.842.540 слика, што представља преко 4 милиона страна. Од тог броја, у протеклих пет месеци, скенирано је 1.125.709 слика.

⁸ За општине Приштина, Звечан и Обилић.

⁹ Наведене катастарске општине се налазе у оквиру општина Исток, Пећ, Клина, Дечани, Ораховац, Гора и Качаник.

Када су у питању остале обавезе предвиђене Споразумом о катастру, може се закључити да никакав напредак није постигнут. Наиме, још увек нису основана тела која би требало да врше упоређивање катастарске документације и доносе одлуке у спорним случајевима и то:

- Техничка агенција, предвиђена тачком 2. Споразума, чије чланове бира ЕУ, уз сагласност обе стране, а чијој би надлежности требало да буде упоређивање катастарских евиденција.
- Трипартитна имплементациона група, предвиђена тачком 2. Споразума, која би надгледала рад Техничке агенције, а коју би требало да чине катастарски стручњаци обе стране, на челу са ЕУ.
- Први степен механизма за решавање спорова, односно Комисија састављена од међународних и косовских стручњака за катастар и имовину, од којих већину именује Специјални представник ЕУ, узимајући у обзир интересе свих заинтересованих заједница. Наведена Комисија би, у складу са тачком 4. Споразума, требало да доноси одлуке о исправности катастарског уписа, када се на основу поређења утврди да евиденције нису истоветне.
- Посебно веће у оквиру Врховног суда Косова, које чине претежно међународне судије, а које би требало да поступају у другом степену по жалбама заинтересованих лица против одлука Комисије (донетих у првом степену).

Такође, Нацрт закона о Агенцији за упоређивање и верификацију имовине, који је израдила Приштина, је још увек актуелан и предмет је расправе у тзв. Скупштини Косова. Одредбе наведеног Нацрта су у свему у супротности са Споразумом о катастру, а његовим усвајањем били би створени услови за легализацију противзаконито одузете имовине Срба.¹⁰ У изради Нацрта закона нису били укључени представници Београда, српске заједнице на Косову и Метохији и удружења расељених лица, иако је наведени закон од виталног значаја за решавање имовинског питања српског народа на КиМ.

Република Србија је од европских представника тражила да се без одлагања почне са имплементацијом Споразума о катастру и оснивањем предвиђених тела. Крајем септембра спровођење Споразума о катастру постало је поново предмет дијалога.

2. Матичне књиге

Република Србија је у целини испунила обавезе проистекле из Споразума о матичним књигама.

3. Царински печат

Споразум о царинском печату се у потпуности примењује. Решења из овог Споразума се користе у свим документима везаним за промет робе (ветеринарски сертификати, фитосанитарни сертификати итд).

---

¹⁰ Нацртом закона установљава се Агенција за поређење и верификацију имовине, иако њено оснивање није ни предвиђено Техничким споразумом. Наведена агенција би требало да врши како упоређивање катастарских евиденција, тако и доношење одлуке о исправности катастарског уписа, када се на основу поређења утврди да евиденције нису истоветне. Наведене одредбе евидентно крше тачке 2. и 4. Техничког споразума, којима је изричито предвиђено да те надлежности врши Техничка агенција, односно Комисија (први степен механизма за решавање спорова). У кључним органима нове Агенције нема ниједног места резервисаног за припаднике српске заједнице.

4. Универзитетске дипломе

Република Србија је са своје стране испунила све обавезе како би омогућила примену Споразума о дипломама.¹¹ Донети су потребни прописи ради регулисања поступка признавања диплома издатих на Косову и Метохији у складу са Споразумом.¹² Осим тога, важно је напоменути да је изменама Закона о високом образовању, које су усвојене у септембру 2015. године, омогућен поступак признавања диплома, у оквиру Министарства просвете, науке и технолошког развоја, у сврху запошљавања.¹³ Тим изменама, које ће ступити на снагу 1. октобра 2015. године, битно ће се убрзати поступак признавања диплома и смањити трошкови.

С друге стране, Приштина и након 4 године од потписивања Споразума, није донела потребне прописе како би омогућила да се дипломе оверене сертификатом Европске универзитетске асоцијације у Бриселу (ЕАУ) у складу са Споразумом, признају и користе на КиМ.

Из наведеног разлога, у протеклом периоду је дошло да застоја у примени Споразума о дипломама. Томе је додатно допринело и непостојање посредника у овом поступку, преко кога би се подносили захтеви за добијање сертификата ЕАУ у складу са Споразумом.¹⁴

Отворено питање и даље представља одбијање Приштине да призна дипломе издате од стране Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, чак и са сертификатом ЕАУ. Решавање овог питања је од изузетне важности јер се највише тиче српског становништва на КиМ коме је признање диплома неопходно за запослење у институцијама на КиМ.

Очекује се да се питање примене Споразума о дипломама реши у наставку дијалога у Бриселу. Поред наведених проблема, решаваће се и питање признавања диплома за различита академска звања на које се Споразум односи (дипломе основних, мастер и докторских студија), као и могућност проширивања поља примене Споразума на дипломе средњих школа.

5. Слобода кретања

Режим слободе кретања се у протеклом периоду одвијао у складу са Споразумом о слободи кретања.

---

¹¹ Споразумом о дипломама предвиђено је узајамно признавање диплома од стране универзитета на Косову и Метохији и осталом делу Србије. Да би диплома, у складу са Споразумом, била призната неопходно је да претходно буде оверена од стране Европске универзитетске асоцијације у Бриселу (ЕАУ). Након прибављања наведеног сертификата од ЕАУ, свака страна спроводи поступак признања диплома, у складу са својим прописима.

¹² Донета је Уредба о посебном начину признавања високошколских исправа и вредновања студијских програма универзитета са територије АП КиМ који обављају делатност у складу са резолуцијом 1244 Савета Безбедности.

¹³ Министарство је у ту сврху оформило Центар за информисање о признавању високошколских исправа и признавање у сврху запошљавања (*Enic/Naric Center*). Овај центар, који је предвиђен Законом о високом образовању, је део међународне мреже центара за информисање о признавању и признавање иностраних високошколских исправа. Центар ће вршити проверу веродостојности диплома и биће обавезан да донесе одлуку о признању дипломе у року од 90 дана.

¹⁴ Ради посредовања у примени Споразума, ЕУ је у фебруару 2012. године ангажовала невладину организацију „Spark“, преко које су се подносили захтеви за издавање сертификата ЕАУ. Наведеној организацији је истекао мандат јула 2014. године и од тада нема посредника у овом процесу.

Споразум се и даље примењује на 6 заједничких тачака прелаза и следећим граничним прелазима: Прешево, Градина, Батровци, Шид, Келебија, Хоргош, Аеродром Београд и Аеродром Ниш.

Прелазак лица са простора КиМ преко административне линије врши се уз личну карту и документ о уласку и изласку, који се издаје на административном прелазу. Ради побољшања примене Споразума и остваривања слободе кретања продужено је важење овог документа на 60 дана.¹⁵ У том периоду омогућено је више прелазак административне линије при чему се сваки прелазак електронски бележи. Наведене измене почеле су да се примењују 21. септембра 2015. године.

Приликом преласка возила која носе регистарску ознаку "РКС" преко административне линије са простора КиМ, издају се таблице за привремено означавање возила у саобраћају (тзв. „ПРОБА“ таблице), као и потврда о коришћењу таблица за привремено означавање возила. Почев од 21. септембра 2015. године, знатно су смањени трошкови издавања „ПРОБА“ таблица, а њихово важење је продужено на 60 дана.

Када је у питању злоупотреба права на слободу кретања, у протеклом периоду је драстично смањен број лица која су са подручја КиМ покушала да илегално пређу државну границу ради одласка у земље Европске уније. У периоду од априла до септембра ухваћено је укупно 64 лица у покушају да илегално пређу границу, од којих је 59 ухваћено на граници са Мађарском, а 3 лица на граници са Хрватском. У истом периоду нису забележени случајеви откривања криминалних група које се баве кријумчарењем људи.

6. Регионално представљање

Договор о регионалном представљању и сарадњи, постигнут 24. фебруара 2012. године, успешно се примењује. Република Србија се, у складу са овим договором, континуирано залаже за интензивирање свих облика регионалне сарадње, што доприноси стабилности региона, његовој међународној афирмацији и европским интеграцијима. У протеклом периоду представницима ПИС у Приштини је омогућено статусно неутрално учешће на бројним регионалним конференцијама и форумима.¹⁶

Као најважнији могу се издвојити: регионални семинар „Заштита културних добара у Југоисточној Европи“, који је одржан у Београду од 5. до 6. јуна 2015. године; састанак у оквиру форума „Кран Монтана“, који је одржан у Бриселу од 10. до 13. јуна; семинар Система за борбу против превара (*AFCOS*), који је одржан у Београду од 17. до 19. јуна; конференција Глобалног безбедносног форума (*GLOBSEK*), која је одржана у Братислави од 19 до 21. јуна; конференција на тему изградње албанско-српских односа, која је одржана у јужној делу Митровице 3. септембра; конференција „Интеграција родне перспективе у сектор безбедности“, која је одржана у организацији Мисије ОЕБС на КиМ (*OMIK*) од 22. до 23. септембра; састанак начелника генералштабова Америчко-јадранске повеље (*A5*), који је одржан у Босни и Херцеговини од 16. до 18. септембра.

¹⁵ Документ о уласку и изласку је претходно важио 15 дана.

¹⁶ У складу са Договором о регионалном представљању, у оквиру регионалне сарадње за представнике ПИС у Приштини се користи ознака „Косово*“ са фуснотом чији текст гласи: „Овај назив је без прејудуцирања статуса и у складу је са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 и мишљењем Међународног суда правде о Декларацији о независности Косова.“

Такође, настављена је сарадња у оквиру реализације пројеката и програма Центра за животну средину за централну и Источну Европу (*REC*), која већ делује на простору Косова и Метохије преко своје Канцеларије у Приштини.

На састанку Регионале иницијативе за миграције, азил и избеглице (*MARRI*) у јуну 2015. године у Скопљу, представници Републике Србије су својим конструктивним приступом омогућили Косову* да добије статус учесника у оквиру ове иницијативе. Такође, представници „Косова*“ несметано учествују у раду Регионалног савета за сарадњу (*RCC*) и Просеца сарадње у Југоисточној Европи (*SEECF*).

Република Србија ће и у наредном периоду наставити да поштује одредбе Договора и да се залаже за још свеобухватнију регионалну сарадњу, наравно уз уважавање принципа статусне неутралности.

7. Интегрисано управљање прелазима (*IBM*)

Република Србија у потпуности поштује Договорене закључке о *IBM* и Технички протокол о имплементацији *IBM*.

Функционисање свих 6 заједничких тачака прелаза (ЗТП) одвија се успешно.

На састанку у Бриселу 21. маја 2015. године, договорена је изградња две нове заједничке тачке прелаза Рајетићи/Извор и Капија/Врапце. Завршетак радова на изградњи ових прелаза очекује се средином 2016. године.

Састанци на локалном, регионалном и централном нивоу одржавани су у складу са договореном динамиком. Због успешне сарадње две стране, постигнута је сагласност да се почев од августа 2015. године састанци на локалном нивоу, уместо на недељном, одржавају на двонедељном нивоу, а састанци на регионалном, уместо на месечном, одржавају на двомесечном нивоу. Наредни састанак на централном нивоу одржаће се 7. октобра 2015. године у Београду.

У септембру 2015. године, након дужег застоја, настављено је са поступањем по замолницама за узајамну правну помоћ. Договорено је да се овај поступак уместо преко Еулекса, како је претходно било договорено, убудуће одвијати преко Делегације ЕУ у Београду и Канцеларије ЕУ у Приштини.

Од 21. септембра 2015. године почела је пуна примена SEED система. Тиме је размена података између царинских служби Републике Србије и ПИС у Приштини проширена на све врсте поступака који се спроводе при преласку друмских теретних возила преко административне линије.

Поједностављен је и поступак електронске кореспонденције између Управе царина РС и тзв. Царине Косова. Овај процес се сада одвија само преко електронске адресе ЕУ ИМБ Канцеларије за посредовање у Приштини (*EU IMB Facilitation Office*), без посредства МУП.

Усаглашен је статусно неутрални модел Сертификата фармацеутског производа (*CPP*). Њиме је омогућено лиценцирање лекова и медицинских средстава произведених у Републици Србији (ван Косова и Метохије) и њихова дистрибуција и продаја на КиМ и обрнуто.

8. Официри за везу

Функционисање система успостављеног разменом официра за везу је и у протеклом периоду било на задовољавајућем нивоу. Настављена је успешна сарадња официра за везу, како међусобно тако и са институцијама и међународним мисијама у Београду и Приштини.

У складу са договором из Брисела од 14. новембра 2014. године, да у надлежности официра за везу буде и процес најаве „званичних посета“, реализовано је укупно 116 „званичних посета“ Косову и Метохији, укључујући и посете на највишем нивоу (председника Владе, заменика председника Владе, министара, итд), затим прва посета ФК „Црвена Звезда“ Грачаници, где је и одиграна ревијална утакмица са домаћим фудбалским тимом. Официр за везу често посећује српске средине на АП КиМ, као и објекте Српске православне цркве, у циљу пружања различитих видова помоћи и подршке, као и повећања нивоа безбедности тамошњег становништва. Један од примера представља и заустављање таласа насиља у Гораждевцу, уз сарадњу са Мисијом ЕУЛЕКС и КПС.

Официр за везу има значајну улогу у решавању низа проблема, како оних који се тичу имплементације споразума тако и оних којима се решавају свакодневни проблеми грађана. Његовим посредством су решавани проблеми снабдевања здравствених институција Републике Србије на КиМ. У последњих шест месеци овим установама су отпремљени лекови и медицинска опрема у вредности од преко 150 милиона динара. Такође, официр за везу активно учествује и у решавању проблема допремања уџбеника за основне и средње школе на АП КиМ.

Захваљујући успешној сарадњи са тзв. Царином Косова, реализоване су бројне донације за КиМ и решени проблеми са којима су се суочавали српски привредници.

Д) Остале теме

1. Наплата царина

Република Србија испуњава преузете обавезе и врши наплату свих дажбина у складу са Споразумом о царинама.

2. Развојни фонд за север Косова

И даље су присутни проблеми у погледу функционисања Развојног фонда за север Косова, чије је успостављање предвиђено Споразумом о царинама из 2013. године. Према сазнањима српске стране у Фонд је до сада уплаћено око 8 милиона евра. Међутим, Фонд још увек није донео интерне акте који би омогућили његово функционисање, као и алокацију прикупљених средстава и финансирање конкретних пројеката. Очекује се да ће наведени проблеми бити решени у наредном периоду.

3. Осигурање возила

Преговори о осигурању возила су у протеклом периоду резултирали потписивањем Меморандума о разумевању између Удружења осигуравача Србије (УОС) и Косовског бироа осигурања (КИБ), уз посредовање Савета Бироа зелене карте. Меморандум је потписан 23. јуна, а почео је да се примењује 12. августа 2015. године.

Овим споразумом договорено је узајамно признавање полиса осигурања за сва возила која са простора КиМ улазе на простор централне Србије и обрнуто. Контрола поседовања и важења полиса осигурања врши се на свих 6 заједничких тачака прелаза. У случају да корисници моторних возила немају валидно осигурање приликом преласка административне линије, биће у обавези да закључе уговор о обавезном осигурању. Договорено је да ће обрада и рефундација одштетних захтева бити вршена од стране Обрађивачког бироа у складу са законском регулативом оне стране на чијем се простору саобраћајна несрећа и догодила. У складу са одредбама Меморандума, Гарантни биро биће обавезан да рефундира Обрађивачком бироу друге стране пун износ исплаћене накнаде. Са захтевима оштећених лица пореклом из иностранства, поступаће се као према захтевима домаћих оштећених лица. Меморандумом су одређени и лимити за накнаду штете.

Поред наведеног, Меморандум предвиђа и успостављање система електронске верификације полиса осигурања на административној линији, који омогућава већу сигурност приликом накнаде штете и смањење могућности кријумчарења возила. Систем електронске верификације полиса биће успостављен када се за то обезбеди неопходна опрема на административним прелазима. Договорено је да се у првој фази, врши само визуелна контрола полиса, а да се са другом фазом, односно електронском провером полиса, почне када се за то обезбеде услови.

Меморандумом је установљен и институт кореспондената, чиме је битно појачан механизам контроле обраде штета и спречавања превара, као и евентуалног увећања износа обештећења. Потписани Меморандум се доста успешно примењује.

4. Слободна трговина

Слободна трговина између Републике Србије и Косова и Метохије одвија се у складу са Споразумом о слободној трговини у Централној Европи (*CEFTA*). Од изузетног значаја за ову област је и Споразум и царинском печату, као и Технички протокол о имплементацији ИБМ, у оквиру ког је постигнут и Споразум о царинама.

Важно је напоменути да, када је у питању трговина са централном Србијом, Привремене институције самоуправе у Приштини и даље поступају супротно одредбама *CEFTA* споразума.

Један од главних проблема који се односи на неадекватно одређивање царинске основице за наплату дажбина за грађевински материјал, још увек није решен. Наиме, косовска царина и даље одбија да утврђује царинску основицу према трансакцијској вредности. То доводи до значајног повећања цене производа и смањења конкурентности српске робе, с обзиром да се царинска основица увећава чак и до 200% у односу на фактурну вредност. Овај проблем је више пута истицан на састанцима одржаним у оквиру *CEFTA*. На састанку техничког дијалога комора, који је одржан 3. јула 2015. године, договорено је да ће проблем царинске основице бити решен у року од два месеца. Решење још увек није пронађено.

Такође, супротно регулативи и пракси унутар *CEFTA* и ЕУ, Приштина захтева да ветеринарски сертификати прате и одређене производе, за које се такав сертификат иначе не захтева. Наведени проблем је само делимично решен, тако што је договорено да производе који у свом саставу, осим биљног, имају одређен (минималан) проценат састојака анималног порекла прати усаглашени сертификат за мешовите производе. На састанцима *CEFTA*, као и на састанцима привредних комора предложено је да се при промету наведених производа не тражи никакав сертификат.

И даље је присутан проблем немогућности допремања неопасног отпада (хартије, стакла, металног отпада) са територије КиМ. Како је на наведени проблем више пута указивано и од стране привредних друштава регистрованих у централној Србији и од стране представника ПИС у Приштини. Тренутно се ради на усаглашавању модела за статусно неутрално решење проблема.

У току је поступак усаглашавања ветеринарског сертификата који се тиче промета производа животињског порекла.

Српски привредни субјекти и привредници са севера КиМ и даље се суочавају са истим проблемима који су постојали и у претходном периоду. Наиме, српски привредни субјекти нису у могућности да врше трговину на простору КиМ уколико нису регистровани код Косовске агенције за регистрацију бизниса. Привредници са севера КиМ не могу да увезу производе из Србије на север Косова и Метохије без поседовања одговарајуће лиценце, а притом су принуђени и да функционишу са привременим дозволама, које је потребно продужавати свака три месеца. Такође, предузетници са севера КиМ, који нису регистровани код Косовске агенције за регистрацију бизниса, своју робу могу продавати само крајњим корисницима (купцима), с обзиром да нису у фискалном систему Косова*.

5. Мост и „Парк мира“у Косовској Митровици

У протеклом периоду водили су се разговори о отварању моста у Косовској Митровици и на проналажењу свеобухватног, трајног и одрживог решења, које ће допринети безбедносно повољном амбијенту.

Договор је постигнут 25. августа 2015. године на састанку у Бриселу, када су потписани Закључци радне групе за слободу кретања/мост.

Закључцима је договорено да ће се у првој фази решити питање разграничења две општине Брђани и Суви До. Договорено је да ово питање буде решено до 10. октобра путем Меморандума о разумевању о плановима развоја општина, општинских мапа зонарања и детаљног регулаторног плана између релевантних министарстава и двеју општина.

Након тога би се започело са активностима на ревитализацији моста и његовом оспособљавању за саобраћај, у складу са техничким препорукама и архитектонским пројектом од 29. јуна 2015. године. Извођач радова затвориће обе стране моста непокретним банкама и грађевинским оградама, а приступ грађевинским радовима на мосту одвијаће се јужним приступним путем.

Истовремено би се спроводила и реконструкција улице Краља Петра, која ће бити претворена у пешачку зону. Током целокупног процеса, радна група ће заједно са оба градоначелника општина на северу и југу Косовске Митровице редовно пратити и преиспитивати политичке и безбедоносне услове реконструкције. Предвиђено је да радови буду окончани до краја јуна 2016. године.

6. Цивилна заштита

Након што је 26. марта 2015. године постигнут Споразум о интеграцији Цивилне заштите (ЦЗ), приступило се његовој имплементацији у складу са Акционим планом.

Српска страна је извршила све обавезе предвиђене Споразумом: расформирала је ЦЗ, уклонила систем камера за надзор и контејнере са контролних пунктова, предала опрему и објекте које је користила. Предаја последњег контејнера код моста у Косовској Митровици извршена је 12. августа 2015. године.

С друге стране, Приштина касни у испуњавању својих обавеза. Наиме, интеграција 483 припадника ЦЗ у структуре Привремених институција самоуправе у Приштини на северу Косова и Метохије, требало је да буде завршена до краја августа 2015. године. Споразумом је предвиђено да се тај поступак спроведе у три фазе. До сада је окончана само права фаза интеграције 105 припадника ЦЗ у јуну 2015. године, док друга фаза није ни започета. Да би друга фаза почела потребно је да Приштина изврши систематизацију радних места за 130 припадника ЦЗ у седам институција ПИС, након чега би се започело са трећом фазом и интеграцијом преосталих 248 припадника ЦЗ.

Због кашњења Приштине у испуњавању наведених обавеза рокови предвиђени Акционим планом су померени. Основни проблем представља што Приштина није обезбедила услове за реализацију предвиђене динамике интеграције, административна питања се решавају изузетно споро, још није изгледно обезбеђење радног простора за 458 припадника (25 је добило места у затворској служби у северној Митровици), као ни обезбеђење одговарајуће опреме за опремање радних просторија.

Све док Приштина не обезбеди наведене предуслове, интеграција се не може сматрати завршеном. Република Србија ће наставити да пружа неопходну финансијску и сваку другу помоћ припадницима Цивилне заштите који нису интегрисани, како та лица не би остала без новчаних примања.

7. Споразуми и дијалог привредних комора

Привредна комора Србије (ПКС) и Привредна комора Косова (ПКК), уз посредовање Еврокоморе, редовно одржавају састанке ради унапређења привредне сарадње. Темелј сарадње две коморе представља усвојени Меморандум о разумевању ПКС и ПКК од 24. јула 2013. године, као и анекси о арбитражи у случају спорова и изградњи институционалних капацитета.

У Грачаници је 9. маја 2015. године, одржан сусрет привредника (*Business to Business*) на коме је учествовало 70 водећих компанија у региону. Састанак је одржан са циљем јачања економске сарадње водећих компанија и доприноса нормализацији и стабилизацији региона. Том приликом потписан је и анекс Меморандума о разумевању ПКС и ПКК којим је уговорена размена представника комора који би били смештени у просторијама Делегације ЕУ у Београду и Канцеларије ЕУ у Приштини.

На сусретима ПКС и ПКК у Анкари 22. маја, Берлину 3. јула и Бечу 26. августа 2015. године, разматрана су бројна питања од значаја за обнову инфраструктуре, елиминисање саобраћајно-техничких баријера, унапређење пословно-инвестиционог амбијента и поспешивање пословне сарадње.

Истакнута је изузетна важност поновног успостављања поштанског саобраћаја за свакодневни живот људи на Косову и Метохији. Српска страна је у протеклих шест месеци инсистирала на потписивању Споразума о техничким принципима за размену поштанских пошиљки, чији је текст делимично усаглашен. За постизање коначног договора по овом питању, главни проблем представља питање имовине Поште Србије на територији Косова

и Метохије, коју Приштина третира као „косовску“, као и питање запослених који се третирају као „припадници паралелних структура“.

У домену железничког саобраћаја, покренуто је питање обнове железничког тунела Мердаре, порушеног током бомбардовања 1999. године. Договорено је да се формира стручна комисија, састављена од представника обе стране, која ће дефинисати неопходне мере у циљу обнове железничког саобраћаја на релацији Ниш - Косово Поље - Скопље. Реализацијом овог пројекта би се смањили трошкови транспорта робе и отворила могућност за редовни превоз путника. Поред железнице, разговарало се и о отварању авио-линије Београд - Приштина.

Када је реч о решавању питања пошта и железнице наша страна сугерише да се разговара о техничким а не политичким аспектима ових питања и решења у области имовине препусте дијалогу у Бриселу.

Посебна пажња посвећена је уређењу пратеће документације у домену ветеринарских сертификата где је настављено са напорима да се разреше сва спорна питања настала због великог броја и разноврсности сертификата. Како би се олакшала међусобна сарадња и уклониле препреке које спречавају слободан проток робе и услуга, ветеринарске управе су основале радну групу, која ће се бавити прикупљањем неопходних докумената за усаглашавање ветеринарских сертификата.

Разматрана је могућност организовања чешћих сусрета ПКС и ПКК. Договорено је да се убудуће међукоморски дијалог води у три правца: активности на повезивању пословних партнера (трговински сајмови, Б2Б састанци, секторски састанци, студијске посете, итд); олакшавање трговине и инвестиција (размена информација, уклањање трговинских баријера, могућност за отварање заједничких компанија, заједничка улагања, заједничко учешће на различитим тендерским пројектима укључујући и пројекте на трећим тржиштима); и међународна сарадња и пројекти (заједнички регионални пројекти, пројекти у домену образовања, итд).

Закључак

Влада Републике Србије наставља да учествује у Бриселском дијалогу са ПИС у Приштини уверена да се ради о путу који је под постојећим околностима оптималан за решавање свакодневних животних проблема грађана српске и албанске националности, унапређење мира у региону, као и за подстицај европским интеграционим процесима у читавом окружењу. Имајући пред собом такав мотив као водећи интерес, Београд је и у протеклом периоду демонстрирао апсолутну посвећеност спровођењу договора који су великим напорима постигнути уз посредовање ЕУ. Штавише, српска страна је, упоредо са корацима усмереним на имплементацију претходних договора, јасно исказала добру вољу за нове конкретне помаке у процесу нормализације односа са Приштином. Та воља резултирала је постизањем сета договора од 25. августа, који још увек чекају почетак примене.

Ипак, имајући у виду непоштовање рокова од стране Приштине, као и њених покушаја да у поступку примене промени суштину договореног, српска влада и овог пута са жалашћу констатује да је имплементација договореног остала да фигурира као најслабије организовани сегмент у дијалогу. Посебан проблем и даље је подозривост Приштине и њено неразумевање значаја што скоријег формирања Заједнице српских општина, као виталног механизма за јачање међусобног поверења Срба и Албанаца и омогућавање дугорочног и

одрживог развоја, повратка, опстанка и останка српског и неалбанског становништва на Косову и Метохији.

Говорећи о кашњењу у примени договора о ЗСО, изненађује чињеница да Влада у Приштини још увек није донела одговарајућу Уредбу о успостављању ЗСО. То доводи у питање одрживост рокова везаних за пројектовани рад Управљачког тима на изради Нацрта Статута Заједнице, а самим тим и рокове за њено конституисање. Стално кашњење, или пак одуговлачење, озбиљно доводи у питање капацитет владе у Приштини да спроводи договорено, посебно у условима оштрих и неретко насилних напада опозиције на договоре везане за стварање ЗСО.

Осим питања везаних за ЗСО, Влада Републике Србије сматра нужним да поново подвуче проблеме који у имплементацији договореног постоје када је реч о обавезама Приштине везано за интеграцију службеника Министарства унутрашњих послова и правде у одговарајуће структуре на КиМ, као и регистрацију предузећа и имплементацију договора у области енергетике и телекомуникација.

Имајући висок степен разумевања за сложене правне, кадровске и политичке аспекте примене поменутих обавеза, за Београд је неприхватљив ниво толеранције од стране ЕУ посредника када је у питању одуговлачење Приштине у примени договореног, на пример у случају Споразума о дипломама и Споразума о катастру из 2011. године. Ваљало би подсетити да Приштина, у првом случају, није донела прописе који омогућавају да се дипломе оверене сертификатом Европске универзитетске асоцијације у Бриселу (ЕАУ) признају и користе на КиМ и није признала ни једну диплому, а у другом је једнострано израдила Нацрт Закона о Косовској агенцији за поређење и верификацију имовине, потпуно супротан одредбама Споразума катастру које се односе на формирање тела и механизма за успостављање поузданог катастра на Косову и Метохији.

Додатни неспокој уноси висок степен разумевања за покушаје Приштине да наруши статусну неутралност дијалога, као и да „измести“ разматрање многих битних питања изван оквира разговора који се воде под окриљем ЕУ. То је посебно видљиво кроз недавно покретање процеса учлањења Приштине у УНЕСКО, које доводи у питање и саму сврху дијалога о нормализацији односа уз посредовање ЕУ. Наиме, уколико теме диктира искључиво једна страна, а при томе сва за њу „незгодна“ питања бивају склоњена са дневног реда, поставља се питање да ли дијалог суштински има смисла.

Уз чврсту наду и уверење да ће поменути проблеми у контексту садржине дијалога бити превазиђени на задовољство свих страна које у њему учествују, српска страна остаје посвећена доследној и пуној примени свих договора постигнутих са представницима ПИС. Република Србија је спремна да уложи потребан напор да са представницима ПИС у Приштини настави заједнички рад усмерен на нормализацију односа, унапређење услова живота на територији Косова и Метохије и стварање претпоставки за историјско помирење српског и албанског народа. Активно доприносећи настојањима ЕУ да доврши процес европских интеграција читавог региона, Влада Републике Србије указује на неопходност одржања принципа статусне неутралности у дијалогу као неопходног предуслова за достизање постављених циљева и задовољење минимума интереса свих страна.

ДИРЕКТОР

Драган Владисављевић

ДИРЕКТОР

Марко Ђурић